

Friedrich Engels

AMERIKKALAISET ELINTARVIKKEET
JA MAAKYSYMYKSIÄ

Vuoden 1837 syksystä lähtien olemme tottuneet rahaja kauppakriisin tuontiin New Yorkista Englantiin. Ainakin puolet joka kymmenes vuosi toistuvista teollisuuspuhunnista on puhjennut Amerikassa. 1800-luvun viimeiselle neljännekselle säästettiin kuitenkin näytelmä, jossa Amerikan osana on kääntää nurin niskoin Englannin maatalouden vanhat kunnianarvoiset suhteet, mulistaa ikimuistoisista ajoista vallinneet feodaaliset, maanomistajan ja maanvuokraajan väliset, suhteet ja aiheuttaa Englannin maatilojen häviö.

Näin on juuri tapahtumassa. Lännen preerioiden neitseellinen maa — joka nyt joutuu auran alle, eikä suinkaan erillisinä pikkupalstoina, vaan tuhansien neliömailien laajuisina alueina — alkaa määrätä nyt vehnän hinnan ja niin muodoin myös vehnäviljelymaiden vuokran. Mikään vanha maaperä ei voi kilpailla sen kanssa. Se on erinomaista maata, tasaista tai loivasti aaltoilevaa, mitkään jyrkät kohoumat eivät riko sitä. Se on vielä täsmälleen samassa tilassa, johon se kerrostui vähitellen tertiäärin valtameren pohjalle: se on kivetön, kallioton, puuton, sillä ilman esimuokkausta viljelyyn soveltuu. Sitä ei tarvitse raivata, ei kuivata; se muokataan auralla ja se onkin jo valmis ottamaan siemenen vastaan ja tuottamaan 20—30 vehnäsatoa peräkkäin ilman lannoitusta. Tämä maaperä soveltuu kaikkein suurimmassa mitassa harjoitettavaan maanviljelykseen, ja tosiasiaa sitä viljelläänkin suurimmassa mitassa. Englantilaisilla isännillä oli tapana ylpeillä suurilla tiloillaan, jotka

ovat mannermaan itsenäisten talonpoikien pienten talojen vastakohta. Mutta mitä ovat Yhdistyneen kuningaskunnan suurimmat tilat verrattuna amerikkalaisiin preeriefarmeihin, joiden pinta-ala on 40 000 eekkeriä tai enemmän ja joita viljelee oikea säännöllinen armeija miehiä hevosineen ja laitteineen, miehiä, jotka organisoidaan kuin sotilaat ja joita harjoitetaan ja komennetaan kuin sotilaita.

Tämä Amerikassa tapahtunut maatalouskumous tekee, yhdessä amerikkalaisten keksimien kumouksellisten kuljetusvälineiden kanssa, mahdolliseksi tuoda vehnä Eurooppaan niin alhaisella hinnalla, ettei yksikään eurooppalainen viljelijä pysty kilpailemaan — ei ainakaan, mikäli hänen odotetaan maksavan vuokraa. Palautettakoon mieliin vuosi 1879, jolloin tämä muutos tuntui ensi kerran. Sato oli huono koko Länsi-Euroopassa; Englannissa koettiin kato. Silti hinnat pysyivät amerikkalaisen viljan vuoksi miltei muuttumattomina. Ensimmäisen kerran englantilaisella maanvuokraajalla oli samanaikaisesti sekä kato että alhaiset vehnänhinnat. Silloin vuokraajat alkoivat liikehtiä ja maanomistajat tulivat levottomiksi. Seuraavana vuonna, kun sato oli parempi, hinnat laskivat vielä lisää. Viljan hinnan määräävät nyt amerikkalaisten tuotantokustannukset ynnä kuljetuskustannukset. Ja näin on vuosi vuodelta yhä suuremmassa määrin sitä mukaa, kuin uutta preeriamaata otetaan viljelyyn. Tarvittavat maatyöläisarmeijat toimitamme me itse Euroopasta lähettäessämme siirtolaisia meren taakse.

Aikaisemmin, kun vilja ei tuottanut mitään, maanvuokraajat ja maanomistajat saattoivat lohduttautua sillä, että ainakin lihantuotanto kannatti. Peltö muutettiin laidunmaaksi, ja kaikki oli jälleen parhain päin. Mutta nykyään tämäkin ulospääsy on katkaistu. Amerikasta tuodaan yhä suurempia määriä lihaa ja karjaa. Eikä tässä ole vielä kaikki. On ainakin kaksi suurta karjankasvatusmaata, jotka etsivät innokkaasti keinoja ja mahdollisuuksia viedä Eurooppaan ja erityisesti Englantiin valtavat, nyt käyttämättä jäävät lihaylijäämänsä. Tieteen ollessa nykyisellä kehitystasollaan ja sen käytännöllisen soveltamisen edistyessä ripeästi voimme olla varmoja, että viimeistään muutaman vuoden kuluttua

Australian ja Etelä-Afrikan naudan- ja lampaanlihaa tuodaan tänne moitteettoman tuoreena valtavia määriä. Miten käy silloin englantilaisen maanvuokraajan hyvinvoinnin, englantilaisen maanomistajan suurten tulojen? On tosin oikein hyvä tuottaa karviaisia, mansikoita jne. — mutta niiden tarve on jo tyydytetty markkinoilla. Epäilemättä englantilainen työläinen voisi kuluttaa näitä herkkuja melko lailla enemmän — mutta korotettakoon silloin ensin hänen palkkaansa.

Tuskin on tarpeen sanoa, että tämän Amerikan maatalouden uuden kilpailun vaikutukset tuntuvat myös mannermaalla. Useimmiten korviaan myöten kiinnityslaitoksiin velkaantunut pieni itsenäinen talonpoika, jonka on maksettava korkoja ja oikeudenkäyntikuluja englantilaisen ja irlantilaisen talonpojan maksaman vuokran sijasta, tuntee ne yhtä lailla. Tällä amerikkalaisten kilpailulla on se omalaatuinen vaikutus, että se tekee tarpeettomaksi suurmaanomistuksen lisäksi myös pienmaanomistuksen tehdessään molemmat kannattamattomiksi.

Vastaväitteeksi voitaisiin esittää, että sellainen ryöstöviljelyjärjestelmä, joka nyt on käytössä Amerikassa, ei voi jatkua ikuisesti, vaan asioiden täytyy lopulta palata taas oikealle tolalleen. Tietenkään se ei voi kestää ikuisesti; mutta neitseellistä maata on riittävästi, jotta prosessi voi jatkua vielä vuosisadan verran. Sitä paitsi on muitakin maita, joilla on samanlaisia etuisuuksia. On koko Etelä-Venäjän aro, josta liikemiehet ovat jo ostaneetkin maata ja jossa he käyttävät samoja menetelmiä. On Argentiinan valtavat pampat ja vielä muitakin alueita; nämä kaikki ovat maata, joka soveltuu yhtä hyvin jättimäisten maatalousyritysten ja halvan tuotannon nykyaikaiseen järjestelmään. Sitä paitsi ennen kuin tämän järjestelmän käy huonosti, se ehtii toimia kyllin kauan saattaakseen Euroopan kaikki maanomistajat, sekä suuret että pienet, ainakin kaksi kertaa pois päiviltä.

Tähänkö kaikki sitten päättyy? Kaiken päätökseksi tulee se, ja täytyykin tulla sen, että meidän on pakko kansallistaa maa ja panna se kansan valvomaan osuustoiminnalliseen viljelyyn. Silloin ja vain silloin viljeleminen kannattaa jälleen sekä viljelijöille että koko kansakunnalle täysin riippumatta niin amerikkalaisen kuin kaiken

muunkin viljan ja lihan hinnasta. Ja jos maanomistajat sillä välin todella lähtevät Amerikkaan, mihin he näyttävät olevan suuremmassa tai pienemmässä määrin halukkaita, niin toivotamme heille onnellista matkaa.

*Kirjoittanut Engels kesäkuun
lopussa 1881*

Werke, Bd. 19, S. 270—272

*Julkaistu pääkirjoituksena
«The Labour Standard»
(London) lehden 9. n:ossa
2. heinäkuuta 1881*